

2. INHOUD

2.1 Rechtsbasis en berekeningswijze van het bijzonder krediet ten voordele van de gemeenten en de gewesten

- Bijzonder krediet ten voordele van de gemeenten

Sommige gemeenten derven inkomsten in de vorm van opcentiemen op de onroerende voorheffing doordat zich op hun grondgebied eigendommen bevinden die krachtens de fiscale wetgeving vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing. Het gaat om de eigendommen vermeld in artikel 63, §2, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Op de federale begroting wordt ter compensatie van die gederfde opcentiemen jaarlijks een bijzonder krediet uitgetrokken. Dat bijzonder krediet wordt ook “Dode Hand” genoemd. Het wordt toegekend aan de betrokken gemeenten a rato van hun fiscale minderopbrengst.

Artikel 63, §2, eerste lid, van de bijzondere financieringswet, geeft een opsomming van de eigendommen die zijn vrijgesteld van de onroerende voorheffing. Het betreft met name:
 “ 1° de onroerende goederen, eigendom van een vreemde Staat of van een instelling van internationaal publiek recht;

2° de onroerende goederen, uitsluitend eigendom of mede eigendom van de federale overheid, van een federale instelling van openbaar nut of van een federaal autonoom overheidsbedrijf, die aangewend worden voor een openbare dienst of voor een dienst van algemeen nut, waarvan de werking zich uitstrekt over het Rijk, een Gemeenschap, een Gewest of ten minste een provincie.”.

Artikel 63, §2, tweede lid, van de bijzondere financieringswet, vermeldt de uitzonderingsgevallen die niet onder de compensatieregeling vallen:

"1° de gebouwen bestemd voor de buitendiensten van de bedoelde administratieve diensten, instellingen en bedrijven, met uitzondering van die welke de gewestelijke, provinciale of daarmee gelijkgestelde besturen onderbrengen van de ministeriële departementen, van de Post, van Belgacom en van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen;

2° de gebouwen bestemd voor de diensten van de rechterlijke macht, met uitzondering van het Hof van Cassatie, de hoven van beroep, het Militair Gerechtshof en de arbeidshoven;

3° de ziekenhuizen:

4° de gebouwen bestemd voor de centra van de administratieve diensten die bevoegd zijn voor sport en openluchtrecreatie;

5° de gebouwen bestemd voor de diensten die bevoegd zijn voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding;

6° de onderwijsinstellingen, met inbegrip van de universiteiten en de administratieve gebouwen die afhankelijk zijn van de genoemde instellingen;

7° de gebouwen bestemd voor de erediensten;

8° de stations.”.

Onder “onroerende goederen” wordt verstaan: de gebouwde en ongebouwde percelen met uitsluiting van het materieel en de outillering bedoeld in artikel 471 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. De vereiste voorwaarden worden beoordeeld per volledig kadastraal perceel en, in voorkomend geval, volgens de bestemming van het belangrijkste deel van het kadastraal perceel (artikel 63, §2, derde en vierde lid, van de voormelde bijzondere financieringswet).

Artikel 63, §3, eerste en tweede lid, van de voormelde bijzondere financieringswet, bepalen respectievelijk het dekkingspercentage en de berekeningswijze van het bijzonder krediet.

////////////////////////////////////

Op 28 juli 2025 verleende de Inspectie van Financiën gunstig advies onder voorbehoud van de opmerking vermeld onder punt 3.1 in het advies:

Het globale compensatiekrediet voor alle gewesten samen voor het jaar 2025 bedraagt 4.753.224 EUR (t.o.v. 4.756.351 EUR in 2024). Aandeel Vlaams Gewest: 1.206.796 EUR (t.o.v. 1.160.322 EUR in 2024).

Gelet op dit punt is het begrotingsakkoord vereist."

Bovenvermelde opmerking werd aan de Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) voorgelegd. Die heeft bevestigd dat de vrijstellingen die Defensie ontving in het kader van de globale regeling, correct doorgegeven zijn aan de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (AAPD) van de federale overheidsdienst Financiën. Er werd een fiscale codewijziging doorgevoerd van F naar G (nationaal domeingoed). Daardoor worden de vrijstellingen ook in de toekomst meegeteld in de berekening van de 'dode hand'.

Het begrotingsakkoord werd bijgevolg verleend op 9 september 2025.

Zie rubriek A. Budgettaire impact voor de Vlaamse overheid

De ontwerpen van koninklijke besluiten hebben geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

a) personeel: geen weerslag

Pagina 4 van 7

c) investerings en schuld: geen weerslag

Het verlies door de niet geïnde gemeentelijke opcentiemen bedraagt in 2024 10.462.406 euro voor alle Vlaamse gemeenten samen (op basis van het aantal opcentiemen op 1 januari 2024). Dat verlies wordt nu volledig gecompenseerd door de federale overheid.

Het thans voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit tot berekening en verdeling van het bijzonder krediet 2024 voor de gemeenten en de bijbehorende lijsten beantwoorden volledig aan de wettelijke vereisten zoals vermeld in punt 2.1 hierboven.

Na instemming van de drie Gewesten, zal de FOD Binnenlandse Zaken de toegekende sommen rechtstreeks op de rekeningen van het Vlaams Gewest en de Vlaamse gemeenten storten.

Pagina 5 van 7

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. in te stemmen met het ontwerp van koninklijk besluit tot berekening en verdeling, voor het jaar 2025, van het bijzonder krediet ten voordele van de gemeenten op het grondgebied waarvan zich eigendommen bevinden die vrijgesteld zijn van de onroerende voorheffing en het ontwerp van koninklijk besluit tot berekening en verdeling, voor het jaar 2025, van het bijzonder krediet ten voordele van de gewesten op het grondgebied waarvan zich eigendommen bevinden vrijgesteld van onroerende voorheffing, zoals opgenomen in de bijlagen 1 tem 7 bij deze nota;
2. de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten de federale regering van deze beslissing in kennis te stellen.

De viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- & Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie & Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij,

Hilde CREVITS

De viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën,
Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Ben WEYTS

////////////////////////////////////

Bijlagen:

- Bijlage 1 en 7: ontwerp van koninklijk besluit gemeenten en ontwerp van koninklijk besluit gewesten met hun bijlagen;
- Bijlage 8: het advies van de Inspectie van Financiën
- Bijlage 9: het begrotingsakkoord

////////////////////////////////////